

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 6. jūnijā *

Konkurence — Piekļuve lietas materiāliem — Tiesvedība saistībā ar naudas sodu par LESD 101. panta pārkāpumu — Trešo personu uzņēmumi, kuri vēlas celt prasību par zaudējumu atlīdzību — Valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru piekļuve lietas materiāliem ir atkarīga no visu lietas dalībnieku piekrišanas — Efektivitātes princips

Lieta C-536/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Wien* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 12. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 20. oktobrī, tiesvedībā

Bundeswettbewerbsbehörde

pret

Donau Chemie AG ,

Donauchem GmbH ,

DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG ,

Brenntag Austria Holding GmbH ,

Brenntag CEE GmbH ,

ASK Chemicals GmbH , agrāk *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH,*

ASK Chemicals Austria GmbH , agrāk *Ashland Südchemie Hantos GmbH,*

piedaloties

Bundeskartellanwalt ,

Verband Druck & Medientechnik .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], E. Levits, M. Safjans [*M. Safjan*] un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

* Tiesvedības valoda – vācu.

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 4. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Bundeswettbewerbsbehörde* vārdā — *T. Thanner* un *N. Harsdorf Enderndorf*, pārstāvji,
- *Donau Chemie AG* un *Donauchem GmbH* vārdā — *S. Polster* un *C. Mayer*, *Rechtsanwälte*,
- *DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG* vārdā — *C. Hummer*, *Rechtsanwältin*,
- *Brenntag CEE GmbH* vārdā — *A. Reidlinger*, *Rechtsanwalt*,
- *ASK Chemicals GmbH*, agrāk *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH*, un *ASK Chemicals Austria GmbH*, agrāk *Ashland Südchemie Hantos GmbH* vārdā — *F. Urlesberger*, *Rechtsanwalt*,
- *Verband Druck & Medientechnik* vārdā — *T. Richter*, *Rechtsanwalt*,
- Austrijas valdības vārdā — *A. Posch*, pārstāvis,
- Beļģijas valdības vārdā — *T. Materne* un *J.-C. Halleux*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā — *A. Wiedmann* un *T. Henze*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā — *S. Centeno Huerta*, pārstāve,
- Francijas valdības vārdā — *J. Gstalder*, pārstāvis,
- Itālijas valdības vārdā — *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Santoro*, *avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā — *A. Antoniadis* un *P. Van Nuffel*, pārstāvji,
- *Autorité de surveillance AELE* vārdā — *M. Schneider* un *X. Lewis*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 7. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par efektivitātes un līdzvērtības principu interpretāciju saistībā ar Austrijas tiesību sistēmas noteikumiem, kas piemērojami attiecībā uz prasībām par zaudējumu atlīdzību sakarā ar Savienības konkurences tiesību pārkāpumu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā, ko izskatīja *Oberlandesgericht Wien* [Vīnes apgabaltiesa], kas rīkojas kā *Kartellgericht* (Konkurences jautājumos kompetentā tiesa), saistībā ar prasību, ko bija cēlusi *Verband Druck & Medientechnik* (turpmāk tekstā — “*VDMT*”), uzņēmumu asociācija, lai piekļūtu lietas materiāliem attiecībā uz tiesvedību, kuru uzsāka *Bundeswettbewerbsbehörde* (Federālā Konkurences uzraudzības iestāde, turpmāk tekstā — “*BWB*”) pret *Donau Chemie AG*, *Donauchem GmbH*, *DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG*, *Brenntag Austria Holding GmbH*, *Brenntag CEE GmbH*, *ASK Chemicals GmbH*, agrāk *Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH*, un *ASK Chemicals Austria GmbH*, agrāk *Ashland Südchemie Hantos GmbH* (turpmāk tekstā visas kopā — “

Donau Chemie u.c.”), un kuras dēļ *Oberlandesgericht Wien* pieņēma galīgo lēmumu piespriest šiem pēdējiem minētajiem uzņēmumiem samaksāt naudas sodu sakarā ar piedalīšanos aizliegtā vienošanās darbībā, kas ir pretrunā LESD 101. pantam.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 2005. gada Pretmonopola likuma (*Kartellgesetz 2005*, turpmāk tekstā – “*KartG*”) 39. panta 2. punktā ir noteikts:

“Personas, kas nav lietas dalībnieki, var iepazīties ar *Kartellgericht* materiāliem tikai ar lietas dalībnieku piekrišanu.”

- 4 Civilprocesa kodeksa (*Zivilprozessordnung*, turpmāk tekstā – “*ZPO*”) 219. pantā ir noteikts:

“1. Lietas dalībnieki var iepazīties, kā arī par saviem līdzekļiem kopēt un saņemt izrakstus no visiem materiāliem, kas attiecas uz viņu lietu un kādi ir tiesas rīcībā (tiesvedības materiāli), izņemot spriedumu un rīkojumu projektus, tiesas apspriežu un balsošanas protokolus, kā arī dokumentus par disciplinārajiem pasākumiem.

2. Ar abu pušu piekrišanu trešās personas var iegūt tādu pašu pieeju, par saviem līdzekļiem kopēt un iegūt izrakstus, ciktāl to neliedz sevišķas citu indivīdu vai sabiedrības likumīgās intereses 2000. gada Likuma par personas datu aizsardzību [*Datenschutzgesetz 2000*] 26. panta 2. punkta pirmā teikuma izpratnē. Ja šāda piekrišana nav saņemta, trešās personas ir tiesīgas piekļūt un kopēt lietas materiālus tikai tad, ja tās ir pierādījušas savu likumīgo interesi.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 5 Ar 2010. gada 26. marta lēmumu *Oberlandesgericht Wien* uzlika naudas sodus par kopējo summu EUR 1,5 miljonu apmērā *Donau Chemie u.c.* par tostarp LESD 101. punkta pārkāpumu poligrāfijas ķīmikāliju izplatīšanas no vairumtirdzniecības bāzēm tirgū. Ar 2010. gada 4. oktobra lēmumu *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] apelācijas tiesvedībā apstiprināja šo *Oberlandesgericht Wien* lēmumu, kurš līdz ar to ir ieguvis *res judicata* spēku.
- 6 *VDMT* tika izveidota, lai aizstāvētu tās biedru intereses, tostarp uzņēmumu, kas darbojas poligrāfijas nozarē, intereses. 2011. gada 3. jūlijā tā saskaņā ar *ZPO* 219. panta 2. punktu prasīja *Oberlandesgericht Wien* piekļuvi tiesvedības starp *BWB* un *Donau Chemie u.c.* materiāliem. Šīs prasības mērķis bija iegūt pierādījumus, kas ļautu izvērtēt it īpaši zaudējumu, kādi esot tikuši nodarīti *VDMT* biedriem *Donau Chemie u.c.* izdarīto pārkāpumu dēļ, raksturu un summu, kā arī novērtēt iespēju celt prasību par zaudējumu atlīdzību pret šiem uzņēmumiem.
- 7 Atsaucoties uz *KartG* 39. panta 2. punktu, visi lietas dalībnieki tiesvedībā starp *BWB* un *Donau Chemie u.c.* būtībā atteicās dot savu piekrišanu atļaut *VDMT* piekļūt minētajiem materiāliem.
- 8 Šajā ziņā *Oberlandesgericht Wien* norāda, ka pretēji tam, kas ir paredzēts *ZPO* 219. panta 2. punktā, *KartG* 39. panta 2. punktā ir izslēgtas jebkādas tiesības tiesai atļaut, ja nav saņemta lietas dalībnieku piekrišana, piekļūt tiesvedības konkurences jomā lietas materiāliem, pat ja piekļuves pieteikuma iesniedzējs var pamatot pierādīt savu likumīgo interesi. Citiem vārdiem, saskaņā ar iesniedzējtiesas norādīto Austrijas tiesību sistēmā likumdevējs pats ir tas, kurš novērtē, pirmkārt, Federālās konkurences uzraudzības iestādes vispārīgās intereses saistībā ar informācijas iegūšanu un konkurences tiesību pārkāpumu identificēšanu un, otrkārt, trešo personu intereses iegūt piekļuvi lietas

materiāliem, lai atvieglotu prasību par zaudējumu atlīdzību celšanu. Tādējādi šajā novērtēšanā absolūta priekšrocība tika piešķirta pirmajām no šīm minētajām interesēm, novērtējot zemāk otrās minētās intereses. No minētā izriet, ka, pat ja tikai viens no tiesvedības dalībniekiem nav devis savu piekrišanu, tiesai, kura nav tiesīga novērtēt iesaistītās intereses, ir saskaņā ar iesniedzējtiesas apgalvoto vispārēji jāatsaka trešajām personām iepazīties ar lietas materiāliem.

- 9 Iesniedzējtiesa atgādina, ka saskaņā ar 2011. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-360/09 *Pfleiderer* (Krājums, I-5161. lpp.) Savienības tiesību normas attiecībā uz aizliegtu vienošanos neaizliedz personai iegūt piekļuvi dokumentiem attiecībā uz iecietības procedūru saistībā ar Savienības konkurences tiesību pārkāpuma izdarītāju. Neesot saistošam Savienības tiesiskajam regulējumam konkurences jomā, dalībvalstis ir tās, kurām ir jānosaka un jāpiemēro valsts tiesību normas, kas regulē personu, kurām ir nodarīts kaitējums aizliegtas vienošanās dēļ, piekļuvi dokumentiem attiecībā uz iecietības procedūram.
- 10 Taču *Oberlandesgericht Wien* uzsver, ka Tiesa tāpat iepriekš minētā sprieduma lietā *Pfleiderer* 30. un 31. punktā precizēja, ka, lai ievērotu efektivitātes principu, ir jānodrošina, ka piemērojamās valsts tiesību normas šāda atlīdzinājuma gūšanu praksē nepadara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinātu, un jāizvērtē intereses, kuras pamato, pirmkārt, informācijas, ko ir brīvprātīgi sniedzis pieteikuma iecietības režīma piemērošanai iesniedzējs, izpaušanu un, otrkārt, šīs informācijas aizsardzību. Šādu izvērtēšanu valsts tiesas var veikt, vienīgi ņemot vērā katra konkrētā gadījuma apstākļus un atbilstoši valsts tiesībām, kā arī ievērojot visus būtiskos lietas apstākļus.
- 11 Līdz ar to *Oberlandesgericht Wien* apšaubā *KartG* 39. panta 2. punkta atbilstību šādai piemērojamo Savienības tiesību normu interpretācijai, ciktāl šī tiesību norma izslēdz jebkādu konkrēto interešu novērtēšanu, ko veiktu tiesa.
- 12 Turklāt, atgādinot par atsauci uz iepriekš minētā sprieduma lietā *Pfleiderer* 30. punktu, iesniedzējtiesa arī jautā, vai, kaut arī *KartG* 39. panta 2. punkts ir vienveidīgi piemērojams attiecībā uz ikvienu tiesvedību saistībā ar aizliegtu vienošanos neatkarīgi no tā, vai šī tiesvedība ir balstīta uz valsts vai Savienības tiesībām, šī tiesību norma tik un tā ir pretrunā minētajam principam, ciktāl tā nav piemērojama prasībām par tādu zaudējumu atlīdzību, kas nodarīti citās civiltiesību vai krimināltiesību jomās izdarīta pārkāpuma dēļ, jo šos pārkāpumus saskaņā ar izdevīgākām normām turpina regulēt, ciktāl runa ir par piekļuvi lietas materiāliem, *ZPO* 219. panta 2. punkts.
- 13 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Wien* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Savienības tiesības, it īpaši ņemot vērā [iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*], pieļauj tādu valsts tiesību normu aizliegtu vienošanos jomā, kas (arī) tiesvedībās, kurās tiek piemērots [LESD] 101. vai 102. pants kopā ar [Padomes 2002. gada 16. decembra] Regulu [(EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.)], trešo personu, kuras nav lietas dalībnieki, piekļuvi tiesā, kas izskata lietas par aizliegtu vienošanos, iesniegtajiem lietas materiāliem, lai varētu sagatavot prasības par zaudējumu atlīdzību pret aizliegtās vienošanās dalībniekiem, bez izņēmumiem piesaista nosacījumam, ka ir jābūt visu lietas dalībnieku piekrišanai, un nedod tiesai iespēju katrā lietā atsevišķi novērtēt ar Savienības tiesībām aizsargātās intereses, lai paredzētu nosacījumus, ar kādiem tiek atļauta vai liegta piekļuve lietas materiāliem?

Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu atbilde ir noliedzīga:

- 2) vai Savienības tiesības pieļauj šādu valsts tiesību normu tad, ja šī norma ir vienādi piemērojama attiecībā uz tīri tikai valsts tiesvedībām aizliegtu vienošanos jomā un tā turklāt neparedz nekādu speciālu normu attiecībā uz dokumentiem, ko iesnieguši pieteikumu iecietības programmas piemērošanai iesniedzēji, kaut arī līdzīgas valsts tiesību normas atļauj citās tiesvedībās, it īpaši strīdus un bezstrīdus civilprocesā un kriminālprocesā, piekļuvi lietas materiāliem bez lietas

dalībnieku piekrišanas, ar nosacījumu, ka lietā neiestājusies trešā persona ticami pamato savu likumīgo interesi piekļūt lietas materiāliem un sevišķas citas personas vai sabiedrības intereses neliedz piekļuvi lietas materiāliem?”

Par pieņemamību

- 14 Komisija apšaubā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, uzskatot, ka tam ir hipotētisks raksturs. Iesniedzējtiesas nolēmumā nekas neļaujot konstatēt, ka ZPO 219. panta 2. punkta otrajā teikumā ietvertās prasības šajā gadījumā ir izpildītas, it īpaši prasība par VDMT likumīgo interesi piekļūt attiecīgajiem lietas materiāliem, lai gan ir konkrēto lietas dalībnieku atteikums atļaut piekļūt lietas materiāliem. Līdz ar to, pat ja iesniedzējtiesa secinātu, ka KartG 39. panta 2. punkts nav saderīgs ar Savienības tiesībām, un nepiemērotu šo normu, vienalga nebūtu skaidrs, vai VDMT iegūtu tiesības piekļūt konkrētajiem lietas materiāliem, pamatojoties uz šo ZPO normu.
- 15 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktajā procedūrā, kas ir balstīta uz skaidru funkciju nošķiršanu starp valsts tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, nosaka, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai tā varētu taisīt spriedumu, un cik atbilstīgi ir tās Tiesai uzdotie jautājumi. Tādējādi, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2013. gada 21. februāra spriedumu lietā C-561/11 *Fédération Cynologique Internationale*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 16 Atteikums lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējams tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar realitāti vai pamatlietas priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Fédération Cynologique Internationale*, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 17 Jāatgādina, ka šāds gadījums nav izskatāmā lietā.
- 18 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka KartG 39. panta 2. punkts ir speciālā tiesību norma, kas regulē pieteikumus par piekļuvi lietas materiāliem attiecībā uz tiesvedībām konkurences jomā, un kā tāda šī norma izslēdz to, ka ZPO 219. panta 2. punktā ietvertā vispārējā norma būtu piemērojama šādās tiesvedībās. Līdz ar to šajā gadījumā ZPO 219. panta 2. punkta otrā teikuma piemērošanas nosacījumi, tostarp nosacījums par to, ka gadījumā, ja lietas dalībnieki nav devuši piekrišanu, ir jāpierāda likumīgas juridiskās interese esamība, būtu jāizpilda tikai tad, ja Tiesas sniegtā atbilde liktu iesniedzējtiesai uzskatīt KartG 39. panta 2. punktu par nesaderīgu ar Savienības tiesībām un tādējādi to nepiemērot. Taču, ja minētā atbilde ļautu iesniedzējtiesai uzskatīt, ka KartG 39. panta 2. punkts ir saderīgs ar Savienības tiesībām, tā varētu lemt par VDMT pieteikumu piešķirt piekļuvi attiecīgajiem lietas materiāliem, pamatojoties uz vienīgi šo tiesību normu, kas ZPO 219. panta 2. punktu padarītu par nepiemērojamu šajā lietā.
- 19 Šādos apstākļos atbilde uz uzdotajiem jautājumiem acīmredzami ir atbilstoša, lai atrisinātu pamatlietā izskatāmo strīdu, un līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālo nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 20 Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, vispirms ir jāatgādina, ka Savienības tiesības indivīdiem ne tikai uzliek pienākumus, bet to mērķis ir arī radīt tiesības, kas ir daļa no indivīda tiesību un pienākumu kopuma. Šīs tiesības rodas ne tikai gadījumos, kad to skaidri nosaka Līgumi, bet arī

pamatojoties uz Līgumos precīzi formulētām saistībām, kas uzliktas gan indivīdiem, gan dalībvalstīm, kā arī Savienības iestādēm (šajā ziņā skat. 1991. gada 19. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-6/90 un C-9/90 *Francovich u.c.*, *Recueil*, I-5357. lpp., 31. punkts, kā arī 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-453/99 *Courage un Crehan*, Krājums, I-6297. lpp., 19. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 21 Šajā kontekstā Tiesa jau ir precizējusi, ka, tā kā LESD 101. panta 1. punktam ir tieša iedarbība attiecībās starp privātpersonām un tie attiecīgajiem tiesību subjektiem rada tiesības (2006. gada 13. jūlija spriedums apvienotajās lietās no C-295/04 līdz C-298/04 *Manfredi u.c.*, Krājums, I-6619. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra), tad šajā normā noteiktā aizlieguma lietderīgā iedarbība būtu apdraudēta, ja jebkura persona nevarētu prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas tai radušies līguma dēļ, vai par rīcību, kas var ierobežot vai izkropļot konkurenci (iepriekš minētais spriedums lietā *Courage un Crehan*, 26. punkts).
- 22 Kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras, valsts tiesām, kuras ir tiesīgas savas kompetences ietvaros piemērot Savienības tiesību normas, ir jānodrošina šo tiesību normu pilnīga iedarbība un jāaizsargā tiesības, ko tās piešķir privātpersonām (šajā ziņā skat. Tiesas 1978. gada 9. marta spriedumu lietā 106/77 *Simmmenthal*, *Recueil*, 629. lpp., 16. punkts; 1990. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-213/89 *Factortame u.c.*, *Recueil*, I-2433. lpp., 19. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Courage un Crehan*, 25. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Manfredi u.c.*, 89. punkts).
- 23 Tādējādi, pirmkārt, tiesības ikvienai personai prasīt atlīdzību par zaudējumiem, kas tai radušies līguma dēļ, vai par rīcību, kas var ierobežot vai izkropļot konkurenci, pārkāpjot tostarp LESD 101. panta 1. punktu, nostiprina Savienības konkurences tiesību normu iedarbību, ciktāl tās attur no nolīgumiem vai prakses, kas bieži vien norisinās slepus un var ierobežot vai izkropļot konkurenci, tādējādi veicinot efektīvas konkurences saglabāšanu Eiropas Savienībā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Courage un Crehan*, 26. un 27. punkts; lietā *Manfredi u.c.*, 91. punkts, kā arī lietā *Pfleiderer*, 28. punkts).
- 24 Otrkārt, šīs tiesības ir efektīva aizsardzība pret kaitīgām sekām, kādas ikviens minētā 101. panta 1. punkta pārkāpums var radīt attiecībā pret indivīdiem, ciktāl šīs tiesības ļauj personām, kurām ir nodarīts kaitējums minētā pārkāpuma dēļ, prasīt kompensāciju pilnā apmērā, kas ietver ne tikai faktiskos zaudējumus (*damnum emergens*), bet arī negūto peļņu (*lucrum cessans*), kā arī procentu maksājumus (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Manfredi u.c.*, 95. punkts).
- 25 Ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jāparedz procesuāli noteikumi prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesību tiesās iedarbības.
- 26 Runājot konkrētāk par detalizētiem procesuālajiem noteikumiem, kas regulē prasības par zaudējumu atlīdzību sakarā ar konkurences tiesību normu pārkāpumu, dalībvalstis ir tās, kurām ir jānosaka un jāpiemēro valsts tiesību normas jautājumā par personu, kurām ar aizliegtu vienošanos, iespējams, ir nodarīts kaitējums, tiesībām iepazīties ar dokumentiem saistībā ar valsts procedūrām attiecībā uz šo aizliegto vienošanos (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 23. punkts).
- 27 Tomēr, kaut arī šo normu noteikšana un piemērošana ietilpst dalībvalstu kompetencē, tām šī kompetence ir jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības. It īpaši normas, kas piemērojamas prasībām, lai nodrošinātu tiesību saglabāšanu, kādas indivīdiem izriet no Savienības tiesību tiesās iedarbības, nedrīkst būt mazāk labvēlīgas par normām, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, kuru pamatā ir valsts tiesības (līdzvērtības princips), un tās nedrīkst padarīt neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kuras piešķirtas ar Savienības tiesību sistēmu (efektivitātes princips) (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Courage un Crehan*, 29. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Manfredi u.c.*, 62. punkts, kā arī 2013. gada 30. maija spriedumu lietā C-397/11 *Jörös*, 29. punkts). Šajā

ziņā un it īpaši konkurences tiesību jomā šīs normas nedrīkst negatīvi ietekmēt LESD 101. un 102. punkta efektīvu piemērošanu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 24. punkts, un 2010. gada 7. decembra spriedumu lietā C-439/08 *VEBIC*, Krājums, I-12471. lpp., 57. punkts).

28 Ņemot vērā šos ievada apsvērumus, uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāsniedz atbilde.

Par pirmo jautājumu

29 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes princips, pieļauj tādu valsts tiesību normu, saskaņā ar kuru piekļuve dokumentiem, kas ietilpst tiesvedības valsts tiesā saistībā ar LESD 101. panta piemērošanu lietas materiālos, tostarp dokumentiem, kurus iecietības programmas ietvaros iesniegušas trešās personas, kas nav šīs tiesvedības lietas dalībnieki, lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību pret aizliegtas vienošanās dalībniekiem, ir atkarīga no tā, vai visi minētās tiesvedības dalībnieki tai piekrīt, nedodot valsts tiesām iespēju novērtēt iesaistītās intereses.

30 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jānorāda, ka, īstenojot savu kompetenci, lai piemērotu valsts tiesību normas attiecībā uz to personu, kurām ar aizliegtu vienošanos, iespējams, ir nodarīts kaitējums, tiesībām iepazīties ar dokumentiem saistībā ar valsts procedūrām attiecībā uz šo aizliegto vienošanos, valsts tiesām ir nepieciešams novērtēt intereses, kas pamato informācijas izpaušanu un tās aizsardzību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 30. punkts).

31 Šādas novērtēšanas nepieciešamība ir tajā, ka it īpaši konkurences jomā ikviena stingra norma, vai nu paredzot absolūtu atteikumu piekļūt konkrētajiem dokumentiem vai vispārēju piekļuvi šiem dokumentiem, var negatīvi ietekmēt tostarp LESD 101. panta piemērošanu un tiesības, ko šī norma piešķir indivīdiem.

32 Ciktāl runa ir, pirmkārt, par normu, saskaņā ar kuru piekļuve ikvienam ar tiesvedību konkurences jomā saistītam dokumentam ir jāatsaka, ir jākonstatē, ka šāda norma var padarīt neiespējamu vai vismaz pārmērīgi grūtu tiesību uz atlīdzību, kādas ir personām, kurām ir nodarīts kaitējums ar LESD 101. panta pārkāpumu, aizsardzību. Tā tas tostarp ir gadījumā, kad vienīgi piekļuve dokumentiem, kas ietilpst lietas materiālos saistībā ar procedūru kompetentajā valsts kompetences uzraudzības iestādē, ļauj šīm personām iegūt pierādījumus, kas nepieciešami, lai pamatotu prasību par zaudējumu atlīdzību. Ja minētajām personām nav citas iespējas, kā iegūt pierādījumus, tad atteikums piekļūt šiem lietas materiāliem atņem tiesībām uz zaudējumu atlīdzību, kādas tieši izriet no Savienības tiesībām, jebkādu lietderīgu iedarbību.

33 Runājot, otrkārt, par normu, saskaņā ar kuru ikviens dokuments, kas attiecas uz tiesvedību konkurences jomā, ir jānosūta personai, kas to prasa, pamatojoties tikai uz to, ka šī persona vēlas celt prasību par zaudējumu atlīdzību, vispirms ir jānorāda, ka šāda norma par vispārēju piekļuvi nevar būt nepieciešama, lai nodrošinātu tiesību uz atlīdzību, kādas ir minētajai personai, efektīvu aizsardzību, ciktāl ir maz iespējams, ka prasībai par zaudējumu atlīdzību ir jābūt balstītai uz visiem pierādījumiem, kas ietverti lietas materiālos saistībā ar šo tiesvedību. Turpinājumā šīs normas dēļ varētu tikt pārkāptas arī citas tiesības, kādas Savienības tiesību normas piešķir arī konkrētajiem uzņēmumiem, piemēram, tiesības uz profesionālo noslēpumu vai komercnoslēpumu, vai konkrētajām privātpersonām, piemēram, tiesības uz personas datu aizsardzību. Visbeidzot šāda vispārēja piekļuve tāpat varētu negatīvi ietekmēt arī sabiedrības intereses, tādas kā pret konkurences tiesību pārkāpumiem vērstas politikas efektivitāti, ciktāl šāda piekļuve varētu atturēt personas, kas ir iesaistītas LESD 101. un 102. panta pārkāpumā, no sadarbības ar konkurences iestādēm (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 27. punkts).

- 34 No minētā izriet, kā Tiesai jau bija iespēja precizēt, ka interešu, kas pamato informācijas izpaušanu un tās aizsardzību, novērtēšanu valsts tiesas var veikt tikai katrā atsevišķajā gadījumā atbilstoši valsts tiesībām un ņemot vērā visus būtiskos lietas apstākļus (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 31. punkts).
- 35 Kaut arī tā ir taisnība, kā to norādīja Austrijas valdība, ka šī novērtēšana ir jāveic, pamatojoties uz valsts tiesībām, šis valsts tiesības nevar būt tādas, kas izslēdz jebkādu iespēju valsts tiesām īstenot minēto novērtēšanu, ņemot vērā katras konkrētās lietas apstākļus.
- 36 Tomēr no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu un visiem Tiesā iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka piekļuve konkurences jautājumos kompetentās tiesas materiāliem tiek piešķirta tikai tad *KartG* 39. panta 2. punkta izpratnē, ja pret to neiebilst neviens lietas dalībnieks.
- 37 Šādā situācijā valsts tiesām, kurām ir jālemj par pieteikumu par piekļuvi šiem lietas materiāliem, nav nekādas iespējas novērtēt intereses, kuras aizsargā Savienības tiesības. It īpaši šīs tiesas, kurām ir tiesības vien pieņemt zināšanai lietas dalībnieku izteikto piekrišanu vai atteikumu, ciktāl runa ir par informācijas izpaušanu, kas ietverta minētajos lietas materiālos, nevar iesaistīties, lai aizsargātu sevišķas sabiedrības intereses vai sevišķas citu personu intereses, tostarp lai atļautu piekļuvi prasītajiem dokumentiem gadījumā, ja pret to iebilst kāds no šiem lietas dalībniekiem.
- 38 Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma arī izriet, ka tiesvedības, kas notiek konkurences jautājumos kompetentā tiesā, lietas dalībnieki var iebilst pret piekļuvi lietas materiāliem bez vajadzības sniegt pamatojumu. Praksē šī iespēja rada sistemātiska atteikuma risku ikvienam pieteikumam par piekļuvi, it īpaši, ja šis pieteikums attiecas uz dokumentiem, kuru izpaušana ir pretrunā lietas dalībnieku interesēm, tostarp uz dokumentiem, kas var ietvert pierādījumus, pamatojoties uz kuriem var celt prasību par zaudējumu atlīdzību un kurus piekļuves pieteikuma iesniedzējs nevar iegūt citā veidā.
- 39 No minētā izriet, ka, ciktāl valsts tiesību norma pamatlietā dod iespēju tiesvedības dalībniekiem, kuri ir pārkāpuši LESD 101. pantu, kavēt personas, kurām, iespējams, ir nodarīts kaitējums ar šīs tiesību normas pārkāpumu, piekļūt attiecīgajiem dokumentiem, neņemot vērā faktu, ka šī piekļuve var būt vienīgais veids, kā šīm personām iegūt pierādījumus, kas nepieciešami, lai pamatotu viņu prasību par zaudējumu atlīdzību, šī norma var padarīt par pārmērīgi grūtu tiesību uz zaudējumu atlīdzību, kādas minētajām personām izriet no Savienības tiesībām, īstenošanu.
- 40 Šādu interpretāciju neapšaubā Austrijas valdības arguments, saskaņā ar kuru šāda norma ir it īpaši nepieciešama attiecībā uz dokumentiem, kurus lietas dalībnieki ir pievienojuši lietas materiāliem saistībā ar iecietības programmas piemērošanas procedūru, lai nodrošinātu šādas programmas efektivitāti un līdz ar to arī LESD 101. panta piemērošanu.
- 41 Protams, kā tika norādīts šī sprieduma 33. punktā, dalībvalstis nedrīkst piešķirt piekļuvi lietas materiāliem, negatīvi ietekmējot sabiedrības intereses, tādas kā tostarp pret konkurences tiesību pārkāpumiem vērstas politikas efektivitāti.
- 42 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka iecietības programmas ir noderīgi rīki, lai, efektīvi cīnoties, atklātu un izbeigtu konkurences normu pārkāpumus, un tādējādi kalpo LESD 101. un 102. panta efektīvas piemērošanas mērķim un ka šīs programmas varētu būt mazāk efektīvas, ja dokumentus saistībā ar iecietības procedūru izpaustu personām, kuras vēlas celt prasību par zaudējumu atlīdzību. Šķiet, ir pamats uzskatīt, ka konkurences tiesību pārkāpumā iesaistīta persona, ievērojot šādu izpaušanas iespēju, tiktu atturēta izmantot šādu iecietības programmu piedāvāto iespēju (iepriekš minētais spriedums lietā *Pfleiderer*, 25.–27. punkts).

- 43 Taču jākonstatē, ka, kaut arī šādi apstākļi var pamatot to, ka piekļuve noteiktiem dokumentiem, kas ietverti valsts tiesvedības konkurences tiesību jomā lietas materiālos, var tikt atteikta, tie tomēr nenozīmē to, ka šī piekļuve var tikt atteikta sistemātiski, jo ikviens pieteikums par piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem ir jāizvērtē katrā konkrētajā gadījumā, ņemot vērā visus lietas apstākļos (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pfleiderer*, 31. punkts).
- 44 Šī vērtējuma ietvaros valsts tiesām ir jānovērtē, pirmkārt, pieteikuma iesniedzēja interese iegūt piekļuvi šiem dokumentiem, lai sagatavotu prasību par zaudējumu atlīdzību, ņemot vērā it īpaši citas viņa rīcībā esošās iespējas.
- 45 Otrkārt, šīm tiesām ir jāņem vērā reālās negatīvās sekas, kādas var būt šādai piekļuvei attiecībā uz sabiedrības interesēm vai citu personu likumīgajām interesēm.
- 46 It īpaši, runājot par sabiedrības interesēm nodrošināt iecietības programmu efektivitāti, uz kurām šajā gadījumā atsaucas Austrijas valdība, ir jānorāda, ka, ņemot vērā prasību par zaudējumu atlīdzību, kas celtas valsts tiesās, lai saglabātu efektīvu konkurenci Savienībā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Courage* un *Crehan*, 27. punkts), nozīmi, tikai arguments par risku vien, kas ir saistīts ar piekļuvi pierādījumiem, kas ietverti tiesvedības konkurences tiesību jomā lietas materiālos un ir nepieciešami, lai pamatotu šīs prasības, apgalvojot, ka tas var mazināt iecietības programmas, kuras ietvaros šie dokumenti tika nosūtīti kompetentajai konkurences uzraudzības iestādei, efektivitāti, nevar pietiekami pamatot atteikumu piekļūt šiem dokumentiem.
- 47 Turpretim fakts, ka šāds atteikums var kavēt minēto prasību celšanu – dodot attiecīgajiem uzņēmumiem, kuri, iespējams, jau ir ieguvuši imunitāti, vismaz daļēju naudas soda sakarā iespēju izvairīties arī no viņu pienākuma atlīdzināt zaudējumus LESD 101. panta pārkāpuma dēļ, negatīvi ietekmējot personas, kurām šim pārkāpuma dēļ ir nodarīts kaitējums –, prasa, lai šis atteikums būtu balstīts uz primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, kuru mērķis ir aizsargāt iesaistītās intereses un kuri ir piemērojami attiecībā uz katru dokumentu, kuram piekļuve tiek atteikta.
- 48 Tikai risks vien, ka konkrētais dokuments var negatīvi ietekmēt sabiedrības intereses nodrošināt valsts iecietības programmu efektivitāti, var pamatot šī dokumenta neizpaušanu.
- 49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes princips, nepieļauj tādu valsts tiesību normu, saskaņā ar kuru piekļuve dokumentiem, kas ietilpst tiesvedības valsts tiesā saistībā LESD 101. panta piemērošanu lietas materiālos, tostarp dokumentiem, kurus iecietības programmas ietvaros iesniegušas trešās personas, kas nav šīs tiesvedības lietas dalībnieki, lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību pret aizliegtas vienošanās dalībniekiem, ir atkarīga no tā, vai visi minētās tiesvedības dalībnieki tai piekrīt, nedodot valsts tiesām iespēju novērtēt iesaistītās intereses.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 50 Ievērojot uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 51 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes princips, nepieļauj tādu valsts tiesību normu, saskaņā ar kuru piekļuve dokumentiem, kas ietilpst tiesvedības valsts tiesā saistībā LESD 101. panta piemērošanu lietas materiālos, tostarp dokumentiem, kurus iecietības programmas ietvaros iesniegušas trešās personas, kas nav šīs tiesvedības lietas dalībnieki, lai celtu prasību par zaudējumu atlīdzību pret aizliegtas vienošanās dalībniekiem, ir atkarīga no tā, vai visi minētās tiesvedības dalībnieki tai piekrīt, nedodot valsts tiesām iespēju novērtēt iesaistītās intereses.

[Paraksti]